

והחינוכיים לאמריקה — פסחו על שני הסעיפים (ראה תצפית). אולם מיום ליום גבר ברחבי מפא"י הפחד מפני הבחירות. הוא הגיע כימעת לממדים היסטוריים. לא היה זה פחד-שחא. הוא נבע משורה ארוכה של נימוקים הגיוניים. למדי. בין השאר:

● הפחד מפני יובל רעיוני. מזה שנים רבות לא נאלצה מפא"י חסרת העקרונות, להיכנס להיכוח עקרוני. בגלל לבון, עשויה מלחמת-הבחירות הקרובה לעמוד בסיומן של כמה ויכוחים עקרוניים ביותר, בהם חלק גדול מן הציבור נגד מפא"י. בין השאר: היכוח על עצמאות ההסתדרות, היכוח על האסטרטגיה הבין-גוררית, היכוח על מהות הדמוקרטיה. כל יובל כזה יביא לכלל מחלוקת בשורה רות מפא"י עצמה, עד כדי פילוג במחנה בחירה המסורתית.

● הפחד מפני הפרשה. אמנם מקוה בן-גוריון שיעלה בידי לבבל את הציבור בעזרת אינפורמציה מסודרת, ולכאן את יריבו עלידי השימוש בצנזורה. אך אין הוא יכול להיות בטוח בכך. היכוח על הפרשה יכול להתרחב, להביא לפרסום טרטים נוספים שיויקו לו אישית.

● הפחד מפני אכזר היוקרה. בעבר נזקף כל ניצחון מפא"י בבחירות על חשבונות האישי של דויד בן-גוריון. הי פרסטיגיה האישית של המנהיג מבוססת על ניצחונות אלה עתה תיוקף על חשבון בן-גוריון ונערי חצרו כל ירידה של מפא"י. אפילו הפסד קטן יביא להם נזק רב, ואילו הפסד גדול עלול לקבור את הפרסטיגיה של הוקן לנצח.

● הפחד מפני פשיטת-רגל מפגלית. מפא"י עודנה חייבת לבעלי-חוב שונים כשלושה מיליון לירות, שבזבזו בבחירות הקודמות. הפעם התקשה עוד יותר במציאת כסף למימון של מערכת-הבחירות אשר תצטרך לסמוך כולה על הכמות ועל הלחץ. אין ספק כי בבחירות הקרובות ירציאו כל המפלגות עשרות מיליוני לירות. המפלגה הליברלית, שתמומן עלידי ההון הגדול, עלולה להיות עשירה יותר ממפא"י. הפחד מפני פשיטת-רגל לאור מית. כדי לעמוד בבחירות בתנאים הרעים שנוצרו, תצטרך מפא"י לשחד חוגים רחבים של האוכלוסייה. היא תצטרך לשפוך קצצי בים מלחמים על ההתיישבות העובדת, על בעליה-מלאכה, על משלמי-המסים, על המורים ועוד ועוד. פחד זה ממריץ בעיקר את לוי אשכול למנוע בחירות בכל מחיר.

● הפחד מפני אייכמן. אין כל בטחון שמשפט אייכמן לא יישמש מידה ה-מארגנים, יביא בזיון למדינה, או יביא ליגיליים שיויקו לראשי המשטר. כל אסון כזה ינחיל למפלגה מכח קשה.

● הפחד מפני המשרבים הי שופטים, בעיקר בשטח החקלאות, העלר לים להמריץ רבבות בוחרים מפא"יים להצי בע הפעם נגד המפלגה. הוא הדין לגבי משבר החינוך.

● הפחד מפני גילו של ביג"י. השנה ימלאו לבן-גוריון 75 שנה. אילו התי קיימו הבחירות במועדן, ב-1963, היה הי דבר מבטיח את השתתפות המנהיג גם בהן, ואת שלטון מפא"י בכנסת החמישית עד 1967. ואילו עריכת הבחירות השנה יביא לכך שהכנסת הששית תיבחר כבר בשנת 1965, כשהשתתפות בן-גוריון שוב אינה בטוחה.

● הפחד מפני המחלוקת בתוך מפא"י. ברע זה שסועה המפלגה בכל הדוגים. מערכת-הבחירות עלולה לעורר מחלוקת חזושת בין גולדה ופרס, בין ספיר ודיין, בין ביג"י ושרת. התארגנות חוג העצירים במפא"י, שערך בשבוע שעבר כי נוס פרדלבוני עורר הד נרחב, הוא סימן המבשר רעות. פנחס לבון, העומד מן הצד, עלול לקעקע את בנינו של ביג"י אחת לטובעים. עלידי גילוי פרס נוסף של הי פרשה, או עלידי מסירת הודעה עקרונית בלתי-צפויה.

★ ★ ★

המטבעות האחרונים

אשי המפלגה מעמידים פנים כאילו לא תיתכן ירידה גדולה יותר מאשר בחמישה מאגנטים. אולם זו שריקה בחשיכה — וכל אש רציני במפא"י יודע זאת. האפשרות של הפסד גדול יותר, שהוא בתחום האפשרי, פותחת תהום בפני מפא"י מאז קום המדינה ועד היום, שלטה מפא"י במדינה למרות היותה מיעוט. בכל קואליציה שהוקמה עד כה, היתהה מפא"י רוב מוחלט, והתחזקה בידיה את כל התיקים החשובים. כי תמיד היו למפא"י (יחד עם הקהיר) לגינים הערביים שלה) לפחות 45 מאגנטים.

מכתב אישי של "האדם השלישי" למערכת "העולם הזה"

על ידי גילויו, את ממשלת ישראל. בכל התקופה הזאת, לא דיבר "האדם השלישי" אל הציבור הישראלי. עדותו גנזה בתיק הסודי של משפטו, שנסתיים בהרשעתו בעבירה בטחונית מסויימת. נגד הרשעה זו הגיש "האדם השלישי" עירעור בבית-המשפט העליון. עירעור זה יוברר בשבועות הקרובים. השבוע הפך "האדם השלישי" בפעם הראשונה את שתיקתו. הוא עשה זאת במכתב אל מערכת "העולם הזה". המערכת בדקה בקפדנות את כתב-היד ואחרי שנמצא כי אין כל ספק שאומנם נכתב המכתב בידי "האדם השלישי", החליטה למסור לידעת הציבור, במלואו:

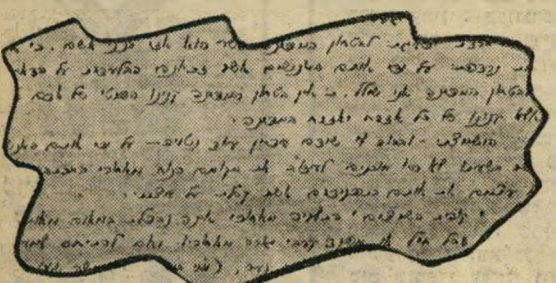
האיש המיסטורי ביותר בישראל הוא "האדם השלישי". איש זה, אשר שמו נאסר לפירסום, הוא נקודת-המוקד של פרשת-לבון כולה. כי היה זה "האדם השלישי" שגילה, במשפט הסודי שנערך נגדו, את-הגילויים שנתנו בידי פנחס לבון את הנשק למלחמת-הריהאביליטציה. עדותו של "האדם השלישי" הכריחה את דויד בן-גוריון להטיל על שלישו הצבאי לערוך בדיקה, ולאחר מכן להקים את ועדת השופט כהן. מסקנותיה של ועדה זו, מצידו, הביאו להקמת ועדת-השיבעה, אשר מסקנותיה גרמו לנפילת הממשלה. על כן-אין-הגזמה בקביעה כי "האדם השלישי" הוא שהפיל,

הם רוצים להשתיקני!"

שות לפני כעשרים שנה, עת היותי נער (ומי כנעוריו לא עשה שמות דומה?) כהוכחה חותכת לנטיית הפנימיות — אזי הנני מודה ומתוודה. ומה מוזר — דווקא אותם אשר הגיעו למה שהגיעו בזכות דאגתם העיקבית וללא-מעצורים לרכוש הנפוש ולקופת המדינה, ואשר בזכות קשרים ולחץ מתאים ידעו את הדרך לסגירת תיקים — דווקא אלה התייצבו בראש המשמרי ציב.

וכל זאת מדוע? על מנת לערער מראש מהי מנות. כי האשמות אשר העליתי נגדם מטילות צל כבד, ומעוררות חשדות חמורים בכל אשר פעלו, דבר המסכן את מעמדם ונחיותם.

אין בלבי טענות נגד האנשים שהלכו שולל אחרי מסכת-השקרים של אותם אשר אמרו אומר

להשתיקני בכל מחיר — וראייה לכך נמצאת בפסקות המעטות מתוך דו"ח ועדת כהן אשר ניתנו לפירסום.

לא קלה הישיבה מאחורי החומות, אך משוכנע אני כי לא רחוק היום בו יוכח קבל עם ועדה שאין "האדם השלישי" השליליות בהתגלמותה, אלא אדם אשר פעל לפי אותם הערכים אשר ינק על ברכי ארגון ההגנה והפלמ"ח, ואשר שימשו כנר לרגליו בכל אשר עשה ופעל.

מתוך סיבות מובנות אין ביכולתי לחתום בשמי המלא, אך תיקוזה אני שהדבר לא ימנע מכך את פירסומו של מכתב זה.

האדם השלישי"

מערכת נכבדה,

אחרי שלוש שנות שתיקה, אני נאלץ לאחוז בעט, כדי להגיב, במקצת, על מכול הדברים שי-הושמעו אודותי — אודות "האדם השלישי".

הדגשת המילה "במקצת" טעם בו, כי כל עוד נטושה המערכה המשפטית להוכחת נקיון כפי מן האשמה המיוחסת לי, אין באפשרותי לגולל בפני עם את העובדות מהוות. מה עוד שהאס-פקט הבטחוני העובר כחוט השני בכל הפרשה, הוא עילה מספקת כדי להפעיל את נחת זרועה של הצנזורה בכל אשר אנסה לומר.

לפני שאגש בנושא עצמו, מילים מספר לעצם העובדה ששורות אלה מופנות אליכם — לשבועון אשר השקפותיו, באופן הצגתן, לא אחת העלו את זעמי.

בראש וראשונה הייתם אתם בכל יער העתיר נים והשבועונים, היחידים אשר גילו כלפי "האדם השלישי" הגיונות והתאפקות, ולא נתתם קולכם למקהלת המשמיצים אשר גילו "בקיאות" כה רבה בכל הקשור אלי.

שנית — יודע אנכי להעריך אומץ מהו. מל-חמתי במשך חמש השנים האחרונות למדתי כי כל המעז לצאת נגד אותו מנגנון אדיר-כוח וכלי יכול — עוז רוח לו, ויהיו מניעיו אשר יהיו. שלישיית: דבקותכם במטרה — למרות המכשיר לים והרדיפות — ערבות נאמנה היא שגורל הי-מדינה יקר לכם.

ועתה לענין גופה: אם חדרתי ודאגתי לבטחון המדינה פשע הן — אזי הנני אשם. כי בעבור זאת נרדפתי עלידי אותם האנשים אשר את זכיונם הבלעדי על הי דאגה לבטחון המדינה אני שולל, כי אין בטחון המדינה עניינו הפרטי של אדם אחד, אלא קניינו של כל אזרח ואזרח המדינה. הושמצי — וברור לי כי ידם עדיין נטויה — עלידי אותם האנשים אשר בשעתו לא היו מוכי-נים לעזוב את מקומם הנוח מאחורי המכתבה ולקבל על עצמם את אותם התפקידים אשר קבלתי על עצמי.

"קופת השרצים" התלוויה מאחורי אינה נבדלת במאום מאותן "הקופות" שכל חייל או מסקר קרבי גורר מאחוריו. ואם להתייחס למעשה-הטיפי-

הקמתו של גוש לבון-מפ"ס-אחדות-העבודה, ודרך גיבושה של המפלגה הליברלית המ-אוחדת. על כן נאלצים מתכנני מפא"י לקחת בחשבון את המצב הגרוע ביותר. משום כך, אין זה סלא כי מפא"י מוכנה ברע זה לשלם כימעת כל מחיר כדי למנוע בחירות. היא מוכנה לכל קנוניה — אלא שעבר זמנו של הקנוניות. נשארה רק אפי שרות אחת: שמפא"י תשליך על השולחן את המטבעות האחרונים שלה — ראשיהם של דויד בן-גוריון ונערי-חצרו.

שהבטיחו לה רוב גם בקואליציה רחבה המבוססת על 90 ח"כים. עתה, חוששים הפסימיסטים במפלגה כי היא יכולה לרדת, במקרה הרע ביותר, עד 35 מאגנטים. אם באותו זמן תתחזק המפלגה הליברלית (למשל, עד 25 מאגנ-טים) ויהיה צורך להכניס לקואליציה הבאה גם את הדתיים (העשויים להגיע עם מפא"י ל-15 מאגנטים), תהיה מפא"י מיעוט ב-ממשלה. במצב כזה שוב לא תוכל להתחזק, גם בראשות הממשלה וגם במשרד-התחוק,